

Bretaňský ohař (Epagneul breton)

Tento nejmenší z ohařů je zároveň nejrozšířenějším a nejznámějším francouzským plemenem v celosvětovém měřítku. Takovéto ambice jistě neměli zakladatelé prvního chovatelského klubu bretaňského ohaře v roce 1907 a i když byli přesvědčeni o mimořádných kvalitách svých malých loveckých pomocníků, nepředpokládali, jak slavná budoucnost je čeká. Ještě Gaston Pouchain, autor nejznámější knihy o bretaňských ohařích, v ní říká: „Kdyby byl náš malý Breton anglický, bude nejlepším psem na světě. Že je francouzský, stačí mu, že je nejlepším ve Francii.“

Psi typu loveckých španělů, jež se vyskytovali v oblasti dnešní Bretaně, na mysu Finistère a Granitovém pobřeží a byli místními rybáři používáni především k lovu králíků a vodního ptactva, jsou původními předky bretaňského ohaře. Není známo, zda tito psi již vystavovali zvěř. Byli převážně třibarevní. Vývoj plemene pokročil v období, když Bretaň objevili angličtí šlechtici jako báječné místo pro jejich lovecké výpravy. To bylo v polovině devatenáctého století. A jelikož konzervativismus Angličanů je všeobecně dobře znám, není se co divit, že si na tyto lovy vozili do Bretaně svoje vlastní psy ostrovního původu. Jak však je všeobecně známo, již tehdy platily přísné karanténní předpisy pro dovoz (i zpětný) psů na Ostrovy, což řešili Angličané tím způsobem, že svoje psy měli ustájené celoročně na bretaňských farmách. Tehdy došlo k prvnímu křížení místních loveckých španělů a britských plemen. Předpokládá se, že na vzniku moderní formy bretaňského ohaře se podíleli jak setři, tak ostrovní španělé. Tím si můžeme vysvětlit mimořádné schopnosti tohoto malého ohaře, v jehož práci se spojuje vynikající styl práce v poli a razantní slídění v nepřehledných a křovinatých terénech.

Od přijetí prvního standartu plemene došlo k určitým změnám, tak jak se měnily požadavky na tyto psy kladené. První standart z roku 1907 ještě připouštěl horní hranici kohoutkové výšky 56 cm a bíločerné zbarvení. To bylo ale hned při následující úpravě standartu v roce 1908 vyloučeno a až do r. 1956 nebylo povoleno, stejně tak jako trikolorní. Další kritérium, které podléhalo změnám, byla kohoutková výška. V r. 1908 byla vymezena hranicemi 45-55 cm, v roce 1933 46-51 s tolerancí +1cm, úprava z roku 1995 stanovuje výšku v rozmezí 47-50 cm s tolerancí +/- 1 cm a dosud poslední znění standartu zvedá horní hranici opět o jeden centimetr. V roce 1933 bylo na základě referenda mezi chovateli plemene rovněž rozhodnuto, že nadále nemá být požadována vrozená bezocasost - anourie. Takže dnes mohou na výstavách ve státech, v nichž je kupírování prutu zákonem znemožněno, spolu soutěžit bretoňáci s dlouhými i krátkými ocasy. Dnes povolených barevných rázů je celkem pět, a to ještě ve dvou varietách od každého zbarvení. Nejrozšířenější je zbarvení bílooranžové, následuje černobílé, trikolorní černo-bílo-pálené a nejvzácněji se vyskytují hnědobílí a trikolorní hnědo-bílo-pálení jedinci. Ve všech variantách se mohou objevit jak bělouši (bílá je více či méně hustě promísena druhou barvou), tak straky, kde základní bílé zbarvení je čisté, bez příměsi jiné barvy.

Obrovskou oblibu bretaňských ohařů ve světě má za následek již výše zmíněná pracovní univerzálnost, která ve spojení s velmi malými rozměry tohoto ohaře a jeho výborným genetickým zdravím z něj dělá naprosto nenáročného a přitom velmi výkonného pomocníka. K tomu si musíme představit, že tento temperamentní pes má v povaze zakódovanou francouzskou veselost a hravost, která jej neopouští do vysokého věku a máme tady charakteristiku ideálního společníka. Skutečně také je toto plemeno často, zvláště ve Francii, využíváno jako pes společenský.

Jeho hlavní devizou ovšem zůstávají především jeho pracovní vlohy, o jejichž kvalitě snad nejlépe hovoří vyrovnanost výsledků, jichž bretaňští ohaři dosahují na vrcholných soutěžích ohařů. Vždyť třeba jenom na MS ohařů, které je každoročně pořádáno podle pravidel podzimních Field-Trial, se za poslední léta dostal bretaňský ohař na nejvyšší příčku hned několikrát! I první kontinentální ohař, reprezentující Českou republiku a oceněný na MS v roce 1996, byla fena bretaňského ohaře z českého chovu. Je to jistě velmi dobrý důkaz o vyrovnanosti populace bretonů, když vezmeme v úvahu, že na počátku 90. let se počty zápisů štěňat pohybovaly u nás v jednociferném řádu. Kromě nezpochybnitelných kvalit loveckých má bretoňák pro svoji povahu

otevřenou i cestu na soutěže agility. Ani tam nezapadne, jak dosvědčuje titul Mistra Evropy, jímž se může chlubit jeden belgický pes. A nakonec ještě malá perlička - využití plemene skutečně není téměř omezeno, neboť bretoňák z českého chovu působí ve službě maďarské policie jako specialista k vyhledávání drog, a to velmi úspěšně. Je jistě velmi mnoho pravdy na francouzském hesle, jímž je bretoňák charakterizován a které zní „maximum des qualités par un volume minimum“, tedy „maximum kvalit při minimálních rozměrech“. Též je ve Francii nazývá „psem roku 2000“

Rozšíření bretoňského ohaře francouzského typu je ve světě značné, neomezují se hranicemi kontinentů, ale nejhojněji se přece jen vyskytuje v Evropě. Je to nejpočetněji zastoupený kontinentální ohař ve Francii, která má ročně okolo 5000 zápisů, Itálii a Španělsku, jeho popularita velmi stoupá v Holandsku, Belgii a Skandinávii. Pronikl i do Německa a na Britské ostrovy.

Je třeba se ještě zmínit, že v USA existuje, jako ostatně i u mnoha dalších plemen, která tam mají větší popularitu, osobitá forma bretoňského ohaře, nazývaná brittany. I když tento „brittany“ pochází z bretoňských kořenů, neboť jeho chovu v USA dali základ psi, importovaní tam přímo z Bretaně, dnes se podstatně liší od francouzské formy. Američtí brittany jsou především vyšší (okolo 56 cm), celkově je jejich typ značně „seterizován“, což svědčí o přikřížení setrů do původních bretoňáků a povolena jsou pouze recesivně založená zbarvení, tj. bílooranžové se světlým pigmentem sliznic a čokoládově hnědobílé. I přes tyto odlišnosti si však i americký brittany zachoval vynikající lovecké vlohy, které z něj činí jednoho z nejvyhledávanějších ohařů v USA. Ročně se tam zapisuje okolo 11 000 štěňat formy brittany. Ale i v USA již funguje chovatelský klub, jež se řídí standartem FCI a chová bretoňské ohaře francouzského typu, známé tam pod názvem french brittany.

